

FEELING-GASTVROUW
CATH LUYTEN GING
AAN BOORD IN GUINEE,
ALS AMBASSADEUR
VAN **MERCY SHIPS**

Met Aminata op dek 7 aan het 'luchten'. Elke middag kunnen de patiënten hier een uurtje ontsnappen uit de ziekenboeg. Aminata werd verlost van haar hazenlip.

HOPE & HEALING

Kerst en nieuw: tijd van cadeaus en overvloed. Maar ook tijd om stil te staan bij hoe goed wij het hebben en hoe weinig vanzelfsprekend dat is. Cath Luyten - tv-maakster en ambassadeur van Mercy Ships - ervaarde dat met eigen ogen en keerde hoopvol terug.

DOOR CATH LUYTEN. FOTO'S: RUBEN PLOMP.

Voor alle duidelijkheid: ik ben géén Moeder Teresa. Zelfs al heb ik een bedelaar ooit 50 euro gegeven omdat ik niks kleiner had. Of liet ik op 'n snijdend koude kerstdag mijn favoriete koffiemok gevuld met kleingeld

aan een koord van de derde verdieping naar beneden zakken omdat een dakloos koppel met hun orgeltje door mijn straat doolde, op zoek naar wat financiële kerstwarmte. Ik wend immers even gemakkelijk mijn hoofd af wanneer ik in een grootstad de zoveelste bedelaar op 'n versleten slaapzak passeer. Ik kan niet iederéén helpen, prent ik mezelf dan in. Die gedachte ontstond wellicht in mijn kindertijd. Toen ik vaststelde dat mijn oude buurvrouw of mijn grootouders met klein pensioen overladen werden met 'bedelbrieven'. Artsen zonder Grenzen, Bond zonder Naam, Unicef, Rode Kruis... allemaal vroegen ze die oudjes met katholiek ingelepeld plichtsbefes een bijdrage. Weliswaar aftrekbaar, dat wel. Maar ik vond het ongehoord.

Dertig jaar later denk ik daar anders over. Ook al blijken de praktijken nog steeds dezelfde. Tijdens het filmen voor *Buurman, wat doet u nu?* stond ik met **Will Ferdy**, 91, bij zijn brievenbus. Volgestouwd met dat soort brieven, waaronder één van **Mercy Ships**. Of mijnheer Ferdy geen kind in Afrika wilde redden. Voor amper 40 euro. Bijgevoegd een voor- en nafoto. Een zielig meisje met een tumor ter grootte van het hoofd van een baby pop versus een stralend kind met amper een litteken en een gigantische glimlach op de plaats waar ooit de tumor begon. In plaats van me te ergeren, heb ik die avond de website van Mercy Ships

opgezocht. Het toeval wil dat ik een paar dagen later telefoon kreeg, of ik Mercy Ships toevallig kende en of ik wilde nadenken over het ambassadeurschap van deze internationale liefdadigheidsorganisatie. Ik opende mijn laptop opnieuw en besliste. Toeval of niet, de Moeder Teresa in mij was wakker geworden.

DE BOOT VAN SINTERKLAAS

Een paar weken later zit ik met een cameraploeg op een vlucht naar **Guinee**, West-Afrika. Daar, in de haven van **Conakry**, ligt de Africa Mercy sinds juni voor anker. Tien maanden lang is deze tot hospitaalschip omgebouwde Deense treinferry de plek waar zo'n 1.800 inwoners van Guinee een nieuwe toekomst krijgen. Mannen, vrouwen en kinderen worden hier van hun tumoren afgeholpen of bevrijd van orthopedische misvormingen, cataract, fistels en bacteriële aandoeningen. Stuk voor stuk zaken die zonder de aanwezigheid van het schip en haar 400 vrijwilligers hun leven tot het einde hunner dagen zouden boycotten. Omdat die aandoeningen pijnlijk, onhandig en vaak afzichtelijk zijn en hen op die manier sociaal isoleren. Het zijn zaken die vaak met een kleine in-

‘Waar je aanvankelijk wegkijkt van een vrouw met weggevreten gezicht, ga je dag twee al op een bankje naast haar zitten’

greep te verhelpen zijn, maar omdat de meeste mensen in Guinee geen toegang tot betaalbare medische zorg hebben, zijn ze een vogel voor de kat.

We landen 's avonds laat. De tropische vochtigheid doet me in mijn handtas graaien. Heb ik die Malarone-pillen wel bij? Waar is mijn inentingsboekje? Zonder inenting tegen gele koorts kom je het land niet in, werd gezegd. Maar de douane is gastvrij. Opgepikt worden door een jeep van Mercy Ships opent poorten. Ik voel me een beetje ongemakkelijk bij het gegeven van de blanke weldoener. 'Bienvenue à Conakry'. Vier grote spots verlichten de parking. Eronder tientallen studenten met boeken op de knieën. 'Dit is de enige plek waar ze permanent zeker zijn van verlichting'. De rit naar het hotel maakt snel duidelijk dat dit een van de armste landen ter wereld is. Wanneer we de volgende ochtend door de havenbuurt naar het schip rijden, steken de ochtendrituelen scherp af tegen de reclamepanelen. Perfect door M.A.C gemake-upte hipsters maken reclame voor mobiele providers, terwijl net onder die panelen vrouwen met ontbloot bovenlijf boven een wasbord shirts van Lukaku staan te wassen. Kinderen eten hun ontbijt gehurkt op de stoep, terwijl tientallen Total-tankwagens voorbijrijden. Conakry heeft zijn eigen Boomsesteenweg: kilometers bedden, kasten en brommers wisselen af met *shacks* waar Guinees lekkers wordt verkocht. Vrouwen met kilo's rijst op het hoofd, kinderen met blote voeten in de olie van een lekkend autowrak, honden, kippen,... Het zal mijn enige kennismaking zijn met het land. Want de rest van de tijd zit ik op het veilige en steriele schip van Mercy Ships. Dat als de boot van Sinterklaas ligt aangemeerd en onbetaalbare ca-deautjes levert.

‘De Vlaamse Maggi zag een reportage over Mercy Ships, stootte haar man aan en zei: ‘Dat ga ik doen’. En nu is ze hier’

Is het daarom dat de verhalen in eerste instantie minder hard binnenkomen dan verwacht? Ik had me voorbereid op de grootste gruwel, de meest schrijnende situaties. Maar het went verrassend snel. Toegegeven: vrouwen gekweld door het noma-virus - een soort gangreen dat je gezicht wegvreet - is geen fraai gezicht. Maar waar je aanvankelijk wegstapt, neem je op dag twee al plaats naast hen op een bankje. En deel je op dag drie al knuffels uit. Iedereen die zich verheven voelt, zou verplicht moeten worden hier de handen uit de mouwen te steken. Zodra je met die mensen praat, wachtend in de tent op de kade voor het schip, besef je dat zij net als iedereen niet meer dan een kans op een 'gewoon' leven willen. Is het omdat die kans slechts een loopplank verwijderd is dat ik me niet intriest voel tussen al die 'sukkelaars'? Ik voel vooral hoop en laat dat net de slogan zijn van de organisatie: 'Hope & Healing'.

LETTERLIJK UIT DE BOOT VALLEN

Een meisje dat me meteen opvalt, is **Aisha**, 6 jaar. Ze heeft twee beentjes, zo krom dat je er een giga heliumballon met verbaasde smiley zou tussenkrijgen. Compleet misgroeid. Mocht Aisha bij ons geboren zijn, was dat euvel met-

een na de geboorte al verholpen. In Guinee is ze gedoemd haar hele kindertijd rond te waggelen en zo dezelfde tred aan te nemen als de rondscharrelende kippen in haar dorp diep in de brousse. In de tijd vóór het schip aanmeert, kunnen mensen zich aanbieden. **Lara Vik**, dochter van CEO **Donovan Palmer** en al sinds haar vijftiende aan boord, drukt me op het hart dat het pijnlijk confronterend kan zijn. Kilometerslange rijen, tot soms wel 6.000 mensen, die dagen aanschuiven om een 'ja' of 'nee' te horen te krijgen. "Het is alsof je voor God speelt. Er wordt gekeken naar de noodzakelijkheid van een ingreep, de haalbaarheid, de opvolging die nodig is. Soms komen mensen ook net te laat en moeten ze wachten tot het schip zoveel jaar later weer passeert. Soms worden ze aangenomen, maar dagen ze de dag van intake niet op, gewoon omdat de bus niet reed. Zo vallen ze letterlijk uit de boot."

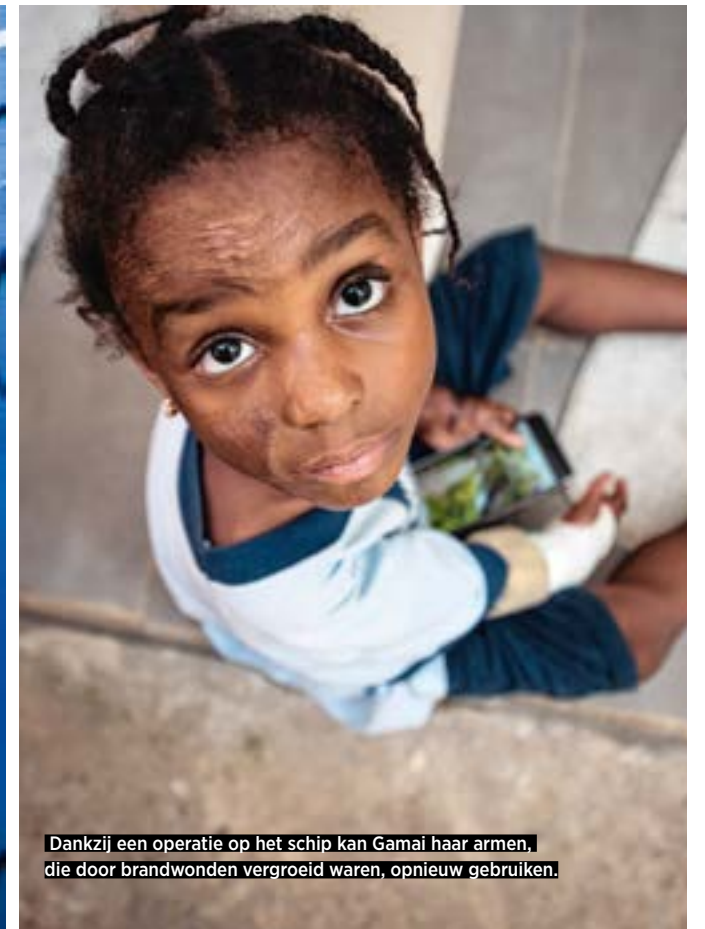
Aisha had meer geluk. Haar brede glimlach lijkt dat te bevestigen. Vrolijk waggelt ze het schip op. Ze wordt geknuffeld door verpleegsters uit alle hoeken van de wereld en krijgt een gehaakt popje toegestopt. Een tolk vertaalt de Engelse intakevragen naar het *Susu* van de oma die Aisha bijstaat. Mama kon niet mee, die moet het vee hoeden en de andere vijf kinderen voeden. 'Of ze kort geleden nog ziek geweest is?' Ze zou de eerste niet zijn die door malaria een operatie aan zich ziet voorbijgaan. 'Of ze weten wat er staat te gebeuren?'. Ik kijk naar het kind dat vrolijk haar nieuwe pop aan- en uitkleedt en vermoed van niet. Wanneer ik *grand-mère* met handen en voeten probeer te vragen of ze blij is dat haar kleindochter gratis en voor niks geopereerd wordt aan haar kromme beentjes, lacht ze bevestigend: "Ze zal eindelijk mee de was kunnen doen." Tot zover mijn romantisch beeld.

23, EN AL EEN LEVENTJE GERED

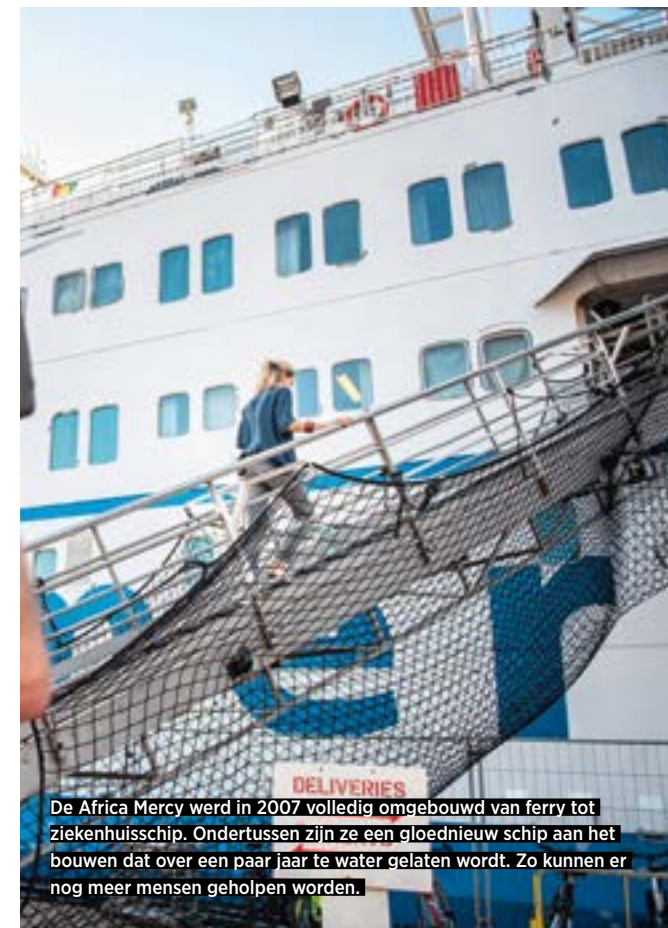
Iemand wier wereldbeeld ook danig veranderd is door haar leven aan boord van de Africa Mercy, is de Brits-Amerikaanse **Lara** (23). Haar ouders beslisten op haar vijftiende met het hele gezin in te schepen. Zo verbleef ze de voorbije acht jaar in Togo, Sierra Leone, Ghana,

Voortaan hebben de Dixi-toiletten geen geheimen meer. Niet alle klussen aan boord zijn even verrijkend, maar de voldoening is er des te meer.

Dankzij een operatie op het schip kan Gamai haar armen, die door brandwonden vergroeid waren, opnieuw gebruiken.

De Africa Mercy werd in 2007 volledig omgebouwd van ferry tot ziekenhuisschip. Ondertussen zijn ze een gloednieuw schip aan het bouwen dat over een paar jaar te water gelaten wordt. Zo kunnen er nog meer mensen geholpen worden.

Vrijwilliger Missy is operating room manager. Zij zorgt voor een vlotte doorstroming van patiënten. "Telkens als er eentje uit het OK wordt weggereden, maakt mijn hart een sprongetje."

Lara, vrijwilliger: "Soms denk ik aan mijn pensioen, maar liever pieker ik over het feit dat de wereld zo oneerlijk is en dat we daartegen moeten vechten."

Opnames voor de Mercy Ships-sensibiliseringscampagne die hopelijk heel wat mensen aanzet om hun steentje bij te dragen.

Kennismaking met de 6-jarige Aisha. Het is haar laatste dag met 'kromme beentjes'. Ze trekt flink haar plan, maar kijkt uit naar het moment dat ze achter haar vriendjes kan aanhollen.

Aminata een paar uur voor het verwijderen van haar hazenlip. Heel wat baby's en jonge kinderen raken daardoor ondervoed en sterven. Zij overleefde het wel en krijgt binnenkort eindelijk een glimlach.

'Elke euro maakt een verschil. En omdat niet iedereen zijn koffers pakt, kunnen onze brievenbussen niet vol genoeg zitten met 'bedelbrieven''

Benin, Kameroen, Congo, Senegal en Zuid-Afrika. "Opgroeien tussen volwassenen maakt je sowieso sneller matuur, maar ik ben zo blij dat ik geen eenzijdige opvoeding heb gehad. Natuurlijk stond onze familie er eerst een beetje weigerachtig tegenover. Ik zou mijn grootouders minder zien. Maar wat je hier kunt betekenen, daar kan niemand iets op tegen hebben." Ondertussen zit haar papa op de CEO-stoel in het hoofdkantoor in Texas. Maar zij blijft aan boord. Ze vond er haar grote liefde en is er rotsvast van overtuigd dat de twee jaar waarvoor ze tekende er meer zullen worden. "Als vrijwilliger heb je geen inkomen. Meer nog, je betaalt voor kost en inwoning, zo'n 600 euro per maand. Die verzamel ik door liefdadigheidsevenementen te organiseren onder vrienden. Zo dragen ook zij hun steentje bij en wordt het iets persoonlijks van iedereen."

"Natuurlijk heeft het een impact op een gezin", zegt Lara. "Je wereld wordt kleiner, je gaat naar school op dek 4, je drinkt koffie op dek 3, je slaapt naast de wasserette en je kent bijna iedereen. Maar ik hoop ook onze kinderen in dit avontuur te kunnen betrekken. Vijfenvierzig nationaliteiten, ieder met hun eigen cultuur, gewoontes en feestjes. Mijn ouders zijn altijd begripvol geweest en hebben ons steeds op het hart gedrukt dat wanneer iemand van het gezin naar huis wilde, we dat zouden doen. Maar ondertussen is dit onze 'thuis'. Sommige vrijwilligers komen

voor twee maanden en blijven twee jaar. Bij sommigen worden dat er zelfs negen." Lara zwijgt even. "Oké, soms maak ik me weleens zorgen en denk ik: hoe moet dat met ons pensioen? Maar op mijn leeftijd mag ik daar nog niet van wakker liggen. Liever pieker ik over het feit dat de wereld zo oneerlijk is en dat we daartegen moeten vechten." Terwijl ze links en rechts begroet wordt door andere bewoners van het schip, onder wie *trainees* die hier opgeleid worden en het werk kunnen verderzetten wanneer het schip weer zal wegvaren, wijst ze naar foto's op de muur. "Ik herinner me alle verhalen nog. Soms ben ik echt niet klaar om al vaarwel te zeggen tegen een patiënt die me na aan het hart ligt. Maar vaak betekent het wel dat die persoon naar huis kan en dat ons werk erop zit." Ooit redde ze het leven van een driejarig jongetje dat op de arm van zijn vader zat te wachten om toegelaten te worden. Het haalde amper adem en zag helemaal blauw. Als ze toen haar ronde niet alert genoeg had gedaan, waren ze te laat geweest. Maar ze zag het kind, vroeg de 1.000 andere wachtenden hen voor te laten en het kind werd gered.

ELKE ZEESTER IS ER ÉÉN

Op een schip als dit is een kapitein nodig, een eerste en tweede stuurman, chirurgen, artsen, verplegend personeel,... Maar ook mensen die helpen om het leven aan boord zo vlot mogelijk te laten verlopen. Daarvoor zijn er de vrijwilligers van *housekeeping*. De vrolijkste van die bende is de Vlaamse **Maggi**: de vrouw met het warmste hart van Limburg. Zelf heeft ze drie kinderen, van wie twee geadopteerd. Ze zag een tv-reportage over Mercy Ships op

National Geographic, stootte haar man aan en zei: "Dat ga ik doen." Twee jaar later beweegt ze vinnig in overall met Mercy Ships-logo en met emmer en borstel door de gangen. Ze tekende voor twee maanden. Haar job mag dan niet medisch van aard zijn, haar aanwezigheid is even noodzakelijk. Want uiteraard houdt enkel een uiterst hygiënische boot het systeem draaiende. "Het ene moment poets ik toiletten, het andere hou ik patiënten gezelschap. Ik kan dit iedereen aanraden."

Of het soms water naar de zee dragen is, vragen Maggi en ik ons boven een kop koffie in de mess af. Criticasters zullen zeggen dat er in België zelf meer dan leed genoeg is. Waarom moeten we het zo ver gaan zoeken? Maar Lara antwoordt daarop met het verhaal van een jongetje dat ze ontmoette in Ghana. Een vloedgolf had honderden zeesterren op het strand gegooid. Eén voor één begon hij die in het water te gooien, waarop een vriendje zei: 'We kunnen ze niet allemaal teruggooien', maar hij antwoordde dat elke zeester die hij in het water gooide verder zou leven. En ja, elke euro maakt een verschil. Dus ben ik van idee veranderd: omdat niet iedereen even ondernemend is als Maggi en zelf de koffers pakt, kunnen de brievenbussen in Vlaanderen niet vol genoeg zitten met 'bedelbrieven'.

Steun Mercy Ships

Mercy Ships werd in 1978 in het leven geroepen door **Don & Deyon Stephens**. Ondertussen hielpen de verschillende hospitaalschepen al 2,5 miljoen mensen. Elk jaar meert het schip voor 10 maanden aan voor de West-Afrikaanse kust. De werking van het schip wordt bijna volledig bekostigd door privé-giften. Je kunt helpen door te storten op **BE90 0016 0298 6432**, maar ook het schenken van je tijd en energie wordt gewaardeerd. Wil je meer weten over vrijwilligerswerk aan boord van Mercy Ships, surf dan naar mercyships.be